

ASEAN Digital Broadcasting :

จุดเปลี่ยนผ่านจากระบบอนาล็อกสู่ระบบดิจิทัลของภูมิภาคอาเซียน

วนิดา คชเสนี *

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินธุรกิจการสื่อสารและโทรคมนาคมแทบทุกประเภท รวมทั้งการแพร่ภาพโทรทัศน์ โดยการพัฒนาทางดิจิทัลนี้ทำให้เกิดการพัฒนาบริการโทรทัศน์รูปแบบใหม่ นั่นคือ การปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบันให้เป็นระบบดิจิทัล (Analogue Switch-off : ASO) ซึ่งนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรทัศน์ทั้งในส่วนของผู้ผลิตและผู้ชมรายการโทรทัศน์

ทำไมต้องเป็นระบบดิจิทัล

การปรับเปลี่ยนการออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินเป็นระบบดิจิทัล จะเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้คลื่นความถี่ และเพิ่มจำนวนช่องรายการให้มีความหลากหลายและตรงความต้องการของผู้ชมกลุ่มต่างๆ มากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาธุรกิจใหม่ที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมผลิตรายการ เนื่องจากจะมีจำนวนช่องรายการที่เกิดขึ้นใหม่อีกจำนวนมาก และทำให้เกิดการแข่งขันอุตสาหกรรมโทรทัศน์ ทั้งการปฏิรูปสื่อโทรทัศน์ เพิ่มช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสารภาครัฐแก่ประชาชน และพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อพัฒนาสังคม เช่น การพยากรณ์อากาศ

การเตือนภัย และความปลอดภัยสาธารณะ (Public Safety) การเกษตร การกีฬา ช่องรายการสำหรับรายการโทรทัศน์ที่ผู้ชมมีส่วนร่วมได้ด้วย (Interactive TV) เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การรับชมรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่มีความคมชัดมากกว่าระบบอนาล็อก ผู้ชมจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการเปลี่ยนไปใช้เครื่องโทรทัศน์แบบดิจิทัล หรือติดตั้งอุปกรณ์ต่อพ่วง Set-top Box เพิ่มเติมกับเครื่องโทรทัศน์แบบอนาล็อกที่ใช้อยู่เดิม ปัจจุบัน Set-top Box แบบพื้นฐานมีราคาประมาณ 1,000-2,000 บาท แต่ก็มีแนวโน้มที่ราคาจะลดลงเรื่อยๆ

สำหรับสถานีโทรทัศน์และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง จะต้องปรับเปลี่ยนระบบการผลิตรายการ ตลอดจนระบบการแพร่ภาพให้เป็นระบบดิจิทัลใหม่ทั้งระบบ ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง นอกจากนี้ ยังมีค่าใช้จ่ายที่ซับซ้อนซึ่งสถานีโทรทัศน์จะต้องออกอากาศรายการในระบบอนาล็อกคู่ขนานไปกับระบบดิจิทัล จนกว่าจะยุติระบบอนาล็อกโดยสิ้นเชิง

ภาพจาก สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ท่าทีของอาเซียนต่อการปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล

ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศอันประกอบด้วย ประเทศบรูไนดารุสซาราม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้ให้ความสนใจต่อประเด็นการปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล โดยบรูไน และสิงคโปร์ ได้ริเริ่มจัดการประชุม “ASEAN Digital Broadcasting : ADB” ครั้งที่ 1 ในเดือนมีนาคม 2547 ณ ประเทศบรูไน เพื่อให้สมาชิกอาเซียนร่วมกันหารือในการเลือกมาตรฐานการส่งโทรทัศน์ดิจิทัล โดยที่ประชุมเห็นว่าการปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล ควรใช้เครื่องส่งเป็นมาตรฐานเดียวกันในภูมิภาคอาเซียน

หลังจากนั้นมา ในการประชุม ADB ครั้งที่ 4 เดือนมีนาคม 2550 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ที่ประชุมเสนอให้ผลักดันประเด็นการปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล (ASEAN Digital Broadcasting) เสนอต่อที่ประชุม การประชุมรัฐมนตรีสารสนเทศอาเซียน ครั้งที่ 9 (The Ninth Conference of the ASEAN Ministers Responsible for Information-AMRI) ในเดือนพฤษภาคม ปีเดียวกัน ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ซึ่งที่ประชุม AMRI มีมติสนับสนุนให้รับระบบ DVB-T ซึ่งเป็นมาตรฐานดิจิทัลของกลุ่มประเทศยุโรป เป็นมาตรฐานร่วมของอาเซียนสำหรับโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดิน โดยได้มีการจัดประชุม ADB ครั้งที่ 8 ซึ่งได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2552

ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (The Eighth Meeting of ASEAN Digital Broadcasting) มีผู้แทนจากกรมประชาสัมพันธ์ และบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว

การประชุม ADB ครั้งที่ 8 เป็นการรายงานความคืบหน้าและการเตรียมการปรับเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล ซึ่งที่ประชุมได้กำหนดกรอบเวลาการปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัลของสมาชิกอาเซียนไว้ระหว่างปี ค.ศ. 2015-2020 (พ.ศ. 2558-2563) เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถและความพร้อมในการดำเนินงานของแต่ละประเทศ

ในขณะเดียวกันสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศหรือ (International Telecommunication Union : ITU) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการสื่อสารโทรคมนาคม และจัดสรรความถี่เพื่อประสานประโยชน์ในการใช้ความถี่ของประเทศต่างๆทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ด้วย มีข้อเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกปรับเปลี่ยนระบบการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัลให้แล้วเสร็จภายในค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) เพื่อเป็นกรอบเวลาสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีการเตรียมความพร้อม

ในส่วนของประเทศไทยนั้น ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ได้เริ่มปรับปรุงระบบผลิตรายการ (Production Studio) ให้เป็นระบบดิจิทัล รวมถึงผู้ให้บริการเคเบิลทีวี (Cable TV) และผู้ให้บริการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (Satellite TV) ก็ได้เริ่มปรับปรุงระบบการถ่ายทอดสัญญาณของตนเป็นระบบดิจิทัลบ้างแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม การแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Terrestrial TV) ในปัจจุบันยังคงเป็นระบบอนาล็อกอยู่ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบดิจิทัลมีความ

ซับซ้อน ทั้งในเชิงเทคนิค และเชิงนโยบายมากกว่าการถ่ายทอดสัญญาณในระบบอื่นๆ

การปรับเปลี่ยนการออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัลจะส่งผลกระทบต่อหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน การประชาสัมพันธ์ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนสู่ระบบดิจิทัลจึงเป็นเรื่องสำคัญ ประชาชนควรได้รับการสื่อสารให้ทราบถึงเป้าหมายและประโยชน์ที่จะได้รับ ช่วงเวลาที่จะยุติระบบอนาล็อก คำนะนำเกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์ ข้อดีและข้อด้อยของบริการโทรทัศน์ดิจิทัล และการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการจัดหาอุปกรณ์ต่อพ่วง เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการกำหนดนโยบายระดับชาติและเป็นแนวทางสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กรมประชาสัมพันธ์จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความพร้อมของการปรับเปลี่ยนการออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล โดยบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรด้านโทรคมนาคมและสื่อสารมวลชน ทั้งภาครัฐและเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ซึ่งจะมีการนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาต่อคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ ความคืบหน้าเป็นประการใด ควรจะได้ติดตามต่อไป

รวบรวมจาก *วนิดา คชเสนี

สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
วารสารกรมประชาสัมพันธ์

ปีที่ 15 ฉบับที่ 159 กุมภาพันธ์ 2553